

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

פקודת התאונות ומחלות משלח-יד ותקנותיה

הודעה, (1945 - 1) פקודת התאונות ומחלות משלח-יד

פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945¹

1. שם קצר

פקודה זו תיקרא פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945.

2. פירוש

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצדם, אלא אם יחייב נוסח הכתוב פירוש אחר: -
"מפקח" פירושו כל מפקח שנתמנה ע"י שר העבודה לפי סעיף 4 לפקודת מחלקת העבודה, 1943;
"מחלת משלח-יד" פירושה מחלה הנזכרת בתוספת השלישית או כל מחלה אחרת שעליה הוטלו הוראות סעיף 5 בתקנות שהותקנו לפי פקודה זו;

"מנהל" פירושו מנהל משרד העבודה;

"מעביד" כולל כל חבר בני-אדם, מאוגד או בלתי מאוגד, ונציגו האישי החוקי של מעביד שמת, ומקום ששירותי עובד הושאלו או הושכרו באופן זמני לאדם אחר ע"י האדם שאתו התקשר העובד בחוזה של שירות או חניכות, ייראה המעביד הראשון, לצרכי פקודה זו, כאילו הוא ממשיך להיות מעבידו של העובד, בשעה שהוא עובד למען אותו אדם אחר. לגבי אדם, שהוא חבר באגודה שיתופית ועוסק בעבודה המבוצעת ע"י אותה אגודה שיתופית, תיראה לצרכי פקודה זו, האגודה השיתופית כאילו היא המעביד, אף אם אותו אדם מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות-ברוטו של האגודה השיתופית; "מקרה מסוכן" פירושו כל מקרה ממין מקרים שעליהם הורחבו הוראות סעיף 3 בתקנות שהותקנו לפי פקודה זו; "עובד" פירושו כל אדם שהתקשר עם מעביד בחוזה של שירות או חניכות או העובד לפי חוזה זה, בין בעבודת-כפיים ובין בעבודת פקידות או באופן אחר, ובין שהחוזה הוא מפורש ובין שהוא משתמע, בין שהוא בעל-פה ובין שהוא בכתב; וכולל אדם, שהוא חבר באגודה שיתופית רשומה ועוסק בעבודה המבוצעת ע"י אותה אגודה שיתופית, אף אם אותו אדם מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות-ברוטו של האגודה השיתופית, אולם המונח אינו כולל -

(א) עובד-חוץ;

(ב) אדם שטיב עבודתו ארעי, והוא מועבד שלא לצרכי מלאכתו או עסקו של המעביד, או

(ג) משרת-בית, העובד בבית פרטי;

"עובד-חוץ" פירושו אדם שלו נמסרים מצרכים או חמרים לשם עיבודם, ניקויים, רחיצתם, שינויים, קישוטם, גמר מלאכתם או תיקונם, או לשם התאמתם למכירה בביתו הוא או במקום אחר שלא בפיקוחו או הנהלתו של האדם שמסר את החמרים או המצרכים.

3. הודעת תאונות

(1) מקום שאירעה איזו תאונה שמקורה בעבודתו של איזה עובד, ובהמשך אותה עבודה, והיא -

(א) גורמת למותו של אותו עובד; או

(ב) עושה אותו עובד נטול-יכולת - במשך יותר משלושה ימים - מלהשתכר שכר מלא בעבודה שבה הועבד בשעת אותה התאונה, או - אם אותו עובד הוא חבר לאגודה שיתופית רשומה ומועבד על ידה ואינו עובד תמורת שכר אלא מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות-ברוטו של האגודה השיתופית - עושה אותו עובד לנטול-יכולת, במשך יותר משלושה ימים, מלבצע את המלאכה שבה היה מועבד בשעת אותה תאונה, ישלח המעביד מיד למפקח אשר על האזור שבו אירעה התאונה - הודעה בכתב על התאונה באותו טופס, ובצירוף אותם פרטים המובאים בתוספת הראשונה.

(2) מקום שנמסרה הודעה לפי סעיף זה על כל תאונה שגרמה לאי-יכולת ונסתיימה, לאחר מסירת הודעה עליה, במותו של האדם שניטל כושר עבודתו, ישלח המעביד הודעה בכתב על מקרה המוות למפקח אשר על האזור שבו אירעה אותה התאונה, מיד כשנודע מקרה המוות למעביד.

(3) כל מעביד החדל מלמלא אחר דרישות סעיף קטן (1) או סעיף קטן (2) יאשם בעבירה על פקודה זו.

(4) מקום שאירעה כל תאונה שעליה חל סעיף זה לעובד, ששירותו הושאל או הושכר אותה שעה באופן זמני על ידי המעביד לאדם אחר, יאשם אותו אדם אחר בעבירה על פקודה זו, אם חדל מלהודיע למעביד את דבר התאונה.

4. סמכות להרחיב את ההוראות בדבר הודעת תאונות על מקרים מסוכנים

אם סבור שר העבודה כי - מחמת הסיכון של חבלת גוף רצינית לעובדים - רצוי שתימסר הודעה לפי סעיף 3 בכל מקרה ומקרה של כל מין מיוחד של התפוצצות, שריפה, תמוטת בנינים, תאונות למכונות או למיסדר, או מקרים אחרים, במקומות עבודתם של עובדים, רשאי הוא להרחיב, בתקנות שהותקנו לפי פקודה זו, את הוראות הסעיף ההוא על כל מין כזה של מקרים, בין שגרמו למוות או לאי - יכולת ובין שלא גרמו, ורשאי הוא, בכל תקנות כאלה, להתיר שההודעה הדרושה בדבר כל מקרה שבו נוגעות התקנות, תישלח לא מיד, אלא במשך הזמן שיוגבל בתקנות.

5. מסירת הודעה על מחלות משלח-יד

(1) כל רופא מוסמך המטפל בחולה או הנקרא לבקר חולה שהוא מאמין בו כי הוא סובל מאיזו מחלת משלח-יד, שחלה בה במשך עבודתו כעובד, ישלח מיד - אם לא נשלחה הודעה כזאת לפני כן - הודעה לפי הכתובת "מפקח העבודה הראשי, משרד העבודה, ירושלים", שתפרש את שמו ואת כתובת הדואר המלאה של החולה ואת המחלה שלדעת הרופא סובל החולה, ואת השם והכתובת של המקום, שבו הוא עובד או עבד לאחרונה, ושל המעביד או שהעבידו לאחרונה.

(2) חדל רופא מוסמך משלוח הודעה בהתאם לדרישות הסעיף הזה, יאשם בעבירה על הפקודה הזאת.

(3) כל מעביד המאמין או חושד, או שיש לו סיבות סבירות להאמין או לחשוד, כי בקרב העובדים, שהוא מעבידם, קרה מקרה של מחלת משלח יד, ישלח מיד למפקח אשר על האזור, ולרופא הממשלתי של משרד הבריאות אשר על הנפה, ששם נמצא מקום עבודתם של עובדים אלה, הודעה בכתב על מקרה זה, בטופס המפורש בתוספת השניה ובצירוף הפרטים בה, והוראות פקודה זו בדבר הודעת תאונות תחולנה על כל מקרה כזה, באותו אופן שהן חלות על כל תאונה הנזכרת באותן הוראות.

(4) שר העבודה רשאי להטיל, בתקנות שתותקנה לפי פקודה זו, את הוראות סעיף זה על כל מחלה, מלבד אלה הנזכרות בתוספת השלישית, בגין כל המקומות שבהם מועבדים עובדים או ביחס לכל מין או סוג של מקומות כאלה.

6. שפיטה בבית-דין צבאי או באופן דחוף

(1) מקום שחוקר סיבות מוות עורך חקירה בדבר גופתו של איזה אדם שמותו יכול היה להיגרם על ידי תאונה או מחלה כל שהן, שלפי הפקודה דרוש למסור הודעה עליהן, ידחה החוקר את החקירה, אלא אם כן יהיה נוכח מפקח או איזה אדם אחר בשם המנהל, כדי לעקוב אחרי מהלך החקירה, וישלח למפקח אשר על האזור שבו מתקיימת החקירה, לפחות ארבעה ימים לפני עריכת החקירה שנדחתה, הודעה בכתב על הזמן והמקום שבהם תיערך החקירה שנדחתה;

בתנאי כי לפני הדיחוי יהיה חוקר סיבות המוות רשאי לגבות עדות לשם קביעת זהותה של הגופה ויהיה רשאי לצוות לקברה.

(2) בכל חקירה כאמור לעיל יהיו האנשים הבאים, דהיינו:

(א) כל מפקח;

(ב) כל קרוב של האדם שבדבר מותו נערכה החקירה;

(ג) המעביד שבשירותו אירעה התאונה או המחלה;

(ד) כל אדם שנתמנה בכתב על ידי רוב העובדים שמועבדים במקום עבודתו של המנוח;

(ה) כל אדם שנתמנה בכתב על ידי כל ארגון עובדים או התאגדות אחרת של אנשים שעמם נמנה המנוח בזמן מותו, או שעמם נמנה כל עובד המועבד במקום העבודה הנ"ל;

(ו) כל התאגדות מעבידים שהמעביד הנ"ל חבר בה, זכאים בכפוף לסמכותו של חוקר סיבות המוות לבלי התיר כל שאלה אשר הוא סבור בה שאיננה לענין או שמבחינה אחרת אינה שאלה נאותה, לחקור כל עד, בין בעצמו ובין על ידי עורך-דין או מורשה.

(3) מקום שבכל חקירה כזאת שאין בודק נוכח בה, נמסרת עדות על רשלנות כל שהיא כרשלנות שגרמה או סייעה לתאונה או למחלה, או על כל פגם במקום העבודה או מסביב לו, הנראה לחוקר סיבות המוות כדרוש תרופה, ישלח חוקר סיבות המוות למפקח אשר על האזור שבו נערכה החקירה, הודעה בכתב על הרשלנות או הפגם.

(4) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות פקודת חוקר סיבות המוות, ולא לגרוע מהן.

7. סמכותו של מנהל להורות חקירה פורמלית של תאונות ומקרי מחלות משלח-יד

(1) המנהל רשאי, במקום שסבור הוא כי מן הרצוי לעשות כן, להורות שתיערך חקירה פורמלית בכל תאונה, שמקורה בעבודתו של כל עובד ואירעה בהמשך אותה עבודה, או במקרה של מחלת משלח-יד, שחלה בה, או שחושדים שמא חלה בה, כל עובד בהמשך עבודתו, ועל סיבותיהן, ולגבי כל חקירה כזאת תחולנה ההוראות הבאות:-

(א) המנהל רשאי למנות אדם מוסמך לערוך את החקירה, וכן רשאי הוא למנות כל אדם בעל ידיעה משפטית או מיוחדת כי ישמש יועץ-מומחה בעריכת החקירה;

(ב) האדם, או בני האדם שנתמנו כך (הקרויים להלן בסעיף זה "בית המשפט") יערכו את החקירה בפומבי, באותו אופן ובהתאם לאותם תנאים שבית המשפט יחשוב אותם ליעילים ביותר כדי לקבוע סיבותיהן ונסיבותיהן של התאונה או מקרה מחלת משלח-היד וכדי לאפשר לבית המשפט לערוך את הדין-והחשבון הנזכר בסעיף זה;

(ג) לצרכי החקירה יהיה כוחו של בית המשפט יפה כסמכותו של בית משפט שלום, כשהוא משתמש בשיפוט פלילי, ונוסף על כך יהיה כוחו יפה -

(1) להיכנס ולבדוק כל מקום או בנין, שהכניסה אליהם או בדיקתם נראות לבית המשפט נחוצות לצרכים הנ"ל;

- (II) לדרוש, בהזמנות חתומות בידי בית המשפט - כי יופיעו בפניו כל אותם בני-אדם שימצא לנכון לקראם לבוא לפניו ולחקרם לתכליות הנ"ל, ולדרוש תשובות או דינים-וחשבונות על אותן שאלות וחקירות שימצא לנכון לערוך;
- (III) לדרוש הראיית כל פנקסים, ניירות ותעודות, שהוא ימצא אותם לחשובים לתכליות הנ"ל;
- (IV) להשביע ולדרוש מכל אדם שנחקר לערוך ולחתום הצהרה על אמיתות הרצאת הדברים שאמר אותם בשעת היחקרו;
- (ד) לבני-אדם המופיעים כעדים בפני בית המשפט יינתנו אותם שכר בטלה, הוצאות נסיעה ודמים, שהיו ניתנים - לפי תקנות העדים (שכר בטלה) - לעדים המתייצבים בפני כל בית משפט לפי דרישת הממשלה כדי למסור עדות בכל הליכים פליליים; ובמקרה של חילוקי דעות בדבר הסכום שיינתן, יעביר בית המשפט את המחלוקת לרשם הראשי של בית המשפט העליון, ולפי בקשה חתומה בידי בית המשפט יברר הלה ויקיים את הסכום הנאות של אותם שכר בטלה, הוצאות נסיעה ודמים;
- (ה) בית המשפט יערוך דין-וחשבון למנהל, שבו יציין את סיבותיהם ונסיבותיהם של התאונה או של מקרה מחלת משלח-היד, ויסיף כל הערות שבית המשפט ימצא לנכון להעריך;
- (ו) בית המשפט רשאי לדרוש, כי ההוצאות, שהוצאו בזמנה ולשמה של חקירה שנערכה לפי סעיף זה (לרבות גמול לכל בני-אדם שנתמנו לפעול כיועצים-מומחים), ישלמן - כולן או מקצתן - כל אדם שהוזמן להופיע בפניו, ושהוא נראה לבית המשפט - בגלל כל מעשה או מחדל מצדו או מצד כל משמש או מורשה שלו - אחראים כדי דרגה כל שהיא לתאונה או למקרה מחלת משלח-יד, אולם כל אותן הוצאות שלא נדרש לשלמן כך, תיראינה כחלק מהוצאותיו של המנהל בביצוע פקודה זו;
- (ז) כל אדם החדל, בלא צידוק מספיק (ועליו תחול חובת ההוכחה), לאחר שקיבל את שכר הבטלה, הוצאות הנסיעה והדמים (אם יש כאלה) שהוא זכאי להם, מלמלא אחר כל הזמנה או דרישה של בית המשפט, או מונע או מעכב את בית המשפט בביצוע תפקידו, יאשם בעבירה, ויהיה צפוי, משהורשע, לקנס של עשר לירות או למאסר של חודש או לאותם שני עונשים כאחד, ובמקרה של אי-מילוי דרישה לערוך כל דין-וחשבון או להראות כל תעודה, אם נמשך אי-המילוי שעליו הורשע אדם בדינו באופן הנ"ל, לאחר ההרשעה, יאשם בעבירה נוספת, ויהיה צפוי, משהורשע, לקנס של עשר לירות על כל יום שבו נמשך אי-מילוי כנ"ל.
- (2) המנהל רשאי לגרום לפרסום הדין-וחשבון של בית המשפט ברבים, באותו זמן אופן שימצאם נכונים.

8. עונשים

- (1) כל אדם האשם בעבירה על פקודה זו או על כל תקנות שהותקנו לפיה, יהיה צפוי, משהורשע, לקנס של עשרים לירות או למאסר של שלושה חדשים או לאותם שני עונשים כאחד.
- (2) מקום שהוכח כי עבירה על פקודה זו או על כל תקנות שהותקנו לפיה, שעברה אותה חברה, אגודה שיתופית או חבר בני-אדם אחר, נעשתה בהסכמתו או סיועו החשאי של מנהל, נשיא, יו"ר, מנהל עסקים, מזכיר או כל פקיד אחר של החברה, האגודה השיתופית או חבר בני האדם האחר או שרשלנות כל שהיא מצדם של מנהל, נשיא, יו"ר, מנהל עסקים, מזכיר או פקיד אחר כל שהם של החברה, האגודה השיתופית או חבר בני האדם האחר הקלה את ביצוע העבירה, אדם כזה, וגם החברה, האגודה השיתופית או חבר בני אדם יואשמו בעבירה, והם יהיו צפויים להיות מובאים לדין ולהיענש בהתאם לכך.

9. כוחו של שר העבודה להתקין תקנות

שר העבודה רשאי להתקין תקנות בדרך כלל לשם ביצוען של הוראות פקודה זו.

10. הטלת הפקודה על הממשלה

- מבלי לפגוע בכללות הטלתה של פקודה זו מכריזים בזה כי פקודה זו תחול על תאונות או מחלות משלח-יד שתארענה לבני אדם המועבדים על ידי או במרות של -
- (א) כל משרד של ממשלת ישראל, זולת חברי חיל המשטרה הישראלית; או

(ב)² ובמקרים כאלה תימסר ההודעה, שלפי פקודה זו חייב למסרה המעביד, על ידי אותו אדם שאותו יורה בכתב ראש המחלקה של ממשלת ישראל.

11. ביצוע הפקודה

מנהל מחלקת העבודה יהיה אחראי לביצועה של הפקודה הזאת.

התוספת הראשונה

פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945

1. שם המעביד.....
  2. כתובת המפעל או המקום שבו אירעה התאונה או המקרה המסוכן.....
  3. טיב התעשייה או העסק.....
  4. הסניף או המחלקה והמקום המדוייק שבהם אירעו התאונה או המקרה המסוכן.....
  5. פרטים על הנחבל:
- (א) שם משפחה.....
- (ב) שמות אחרים.....
- (ג) מין.....
- (ד) גיל ביום ההולדת האחרון.....

..... (ה) משלח-יד מדוייק.
(מקום שאפשר, הימנע מהמונח "פועל")

6. התאריך והשעה של התאונה או המקרה המסוכן.....
7. שעה שבה התחיל ונחבל לעבוד ביום התאונה.....
8. סיבתה או טיבם של התאונה או המקרה המסוכן.....
אם נגרמה ע"י מכונה -
- (א) ציין את המכונה ואת החלק שגרם לתאונה.....
- (ב) ציין אם היתה המכונה בכוח מיכני בשעת התאונה.....
9. טיב החבלות, מקומן ומידתן.....
10. אם לא היתה התאונה תאונת-מוות, ציין אם היה הנחבל נטול כושר עבודה במשך יותר משלושה ימים -
(א) ולא יכול להשתכר שכר מלא בעבודה שבה עבר בזמן התאונה, או
(ב) אם, בהיותו חבר באגודה שיתופית רשומה ומועבר על ידה, לא עבר בשכר, אלא קיבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלק מן הרווחים או השכריות-ברוטו של האגודה השיתופית. לא יכול לבצע את העבודה שבה עבר בזמן התאונה

.....
(רשום "כן" או "לא", הכל לפי הענין)

.....
חתימת המעביד

תאריך.....

התוספת השניה

פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945

הודעה לפי סעיף 5(3) על מקרה של מחלת משלח-יד

(יש לשלחה למפקח אשר על האזור ולרופא הממשלתי של משרד הבריאות אשר על הנפה שבה נמצא מקום העבודה)

1. שם המעביד.....
2. כתובת מקום העבודה.....
3. כתובת המשרד.....
(אם העבודה במקום העבודה היא זמנית בלבד)
4. טיב התעשייה או העסק.....
5. טיב מחלת משלח-יד.....
6. (א) שם המשפחה.....
(ב) שמות אחרים.....
7. כתובת (קבועה).....
8. כתובת זמנית (לכשישנה).....
9. מין, וגיל ביום ההולדת האחרון.....
10. משלח-יד מדוייק.....
(מקום שאפשר, הימנע מהמונח "פועל")

תאריך.....

.....
חתימת המעביד

התוספת השלישית

אמיינתית (אסבסטוסיס).

גחלת.

דלקת-אור.

הרעלת אנילין.

הרעלת בנזין כרונית.
הרעלת זרחן.
הרעלת זרניך.
הרעלת כספית.
הרעלת מנגן.
הרעלת עופרת.
הרעלת פחמן דו-גפריתי.
התכייבות אפיתליומתית הבאה מחמת ערתן, זפת, כופר, שמן מינרלי או פרפין או תרכובת, מוצר או שייר כל שהם של כל חומר מן החמרים האלה.
התכייבות כרומית, דהיינו התכייבות הבאה מחמת חומצה-כרומית או דו-כרומית האשלגן, הנתרן או האמון או תכשיר כל שהוא של חמרים אלה.
צהבת של הרעלה, דהיינו, צהבת הבאה מחמת סטרכלוריתן או חמרים חנקניים או אמידים הבאים מבנזין או מחומר מרעיל אחר.
צורנית (סיליקוסים)

---

1 ע"ר 1409, 1945, תוס' 1 (ע) 62, (א) 80.

2 הנוסח אינו מובא כיון שהוא מתייחס לממשלה הבריטית.